

Základní škola Sluníčko – Montessori, s.r.o.

se sídlem Šrámkova 14, 638 00 Brno

Školní vzdělávací program školní družiny

při ZŠ Sluníčko-Montessori, s.r.o. Provazníkova 84, Brno 61400

Čj.: MŠ/ZŠ/2021-0033

Platnost: 28. 8. 2024, Účinnost: 2. 9. 2024

Kontakt: cockova@slunicko-montessori.cz

Vydala: Mgr. Radka Čáslavová, ředitelka školy

Charakteristika zařízení

Základní škola Sluníčko – Montessori je soukromá škola s právní subjektivitou. Školní družina při ZŠ Sluníčko – Montessori provádí výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků vycházející z principů, filozofie montessori pedagogiky. ŠD organizuje aktivity dle svého plánu, zájmu a potřeb žáků. Cílem je podpora života/ příprava na život a harmonický rozvoj osobnosti. Mimo činnosti výchovně vzdělávací plní ŠD částečně také funkci sociální, tzn. dohled nad žáky po určitou dobu po skončení školního vyučování. Základní organizační jednotkou školní družiny je oddělení. ŠD je určena především pro žáky 1. stupně základních škol. Školní družina je situována v ranních hodinách v parku u školy, v odpoledních hodinách ve 2. a 1. patře budovy a v parku u školy, aktivity ŠD mohou být realizovány mimo budovu nebo i na školní zahradě. ŠD využívá vybavení ŠD, tříd, montessori materiálu a školní zahrady.

Provozní doba školní družiny při ZŠ Sluníčko je od 7:00 do 8:00 a od 12:00 do 17:00.

Ústřední myšlenky Montessori filozofie:

- **Dítě je tvůrcem sebe sama**
Dítě samo má rozhodující vliv na svůj vývoj svým „naprogramováním“ a vlastní aktivitou se podílí největší měrou na utváření sebe sama. Ačkoliv se vyvíjí v kontaktu s prostředím, z něhož čerpá podněty, ovlivňují ho lidé v blízkém okolí, přesto pouze ono samo určuje, které podněty, jakým způsobem a kdy ovlivní.
- **Pomoz mi, abych to dokázalo samo**
Není úkolem dospělých formovat dítě, odstraňovat mu z cesty překážky, nebo jím dokonce manipulovat, ale udělat vše pro to, aby vlastními silami a svým tempem získávalo nové vědomosti a dovednosti, vyrůstalo do světa, který ho obklopuje.

- **Ruka je nástrojem ducha**
Práce rukou je základem pro pochopení věcí a jevů, rozvoj myšlení a řeči – v průběhu každého učení se musejí spojovat tělesné a duševní aktivity. Při osvojování nového učiva, při získávání nových poznatků je třeba vycházet od konkrétních poznání a manipulace s věcmi.
- **Respektování senzitivních období**
Senzitivní období označují dobu, v níž je dítě obzvláště citlivé a jakoby „připravené“ pro získání určitých dovedností. Není-li takové období využito, senzitivita mizí.
- **Svobodná volba práce**
Dítě samo rozhoduje, co bude dělat, s kým bude pracovat a jak dlouho bude pracovat. Úkolem pedagoga je příprava optimálního prostředí a pomůcek. Svoboda však není libovůle, nýbrž má své hranice v životě psychickém i fyzickém. Bez omezení nemůže probíhat seberealizace, vývoj inteligence, rozvoj osobnosti. Cílem pedagogické práce je vést dítě na cestě k nezávislosti, napomáhat v utváření svobodné lidské bytosti. Bylo by nedorozumění chápat svobodu jako ponechání dítěte sobě samému. Svobodné není dítě, které se v jakémkoli prostředí chová tak, jak ho napadne. Je třeba dítěti vytyčit hranice pro jeho činnosti.
- **Připravené prostředí**
Pracovní místo, pomůcky, předměty k manipulaci je třeba uspořádat tak, aby umožňovaly osvojení nových poznatků samostatně, bez vnější pomoci. Je-li získání dovednosti rozloženo na tak malé kroky, které dítě může provádět bez pomoci dospělého, pak nepotřebuje dlouhý výklad, ale je schopno samostatně dojít k cíli.
- **Polarizace pozornosti**
Dítě je schopno soustředit se intenzivně a dlouhodobě na práci, která ho zaujme. Polarizace pozornosti je základem učení.

Cíle ŠVP školní družiny:

- správně motivovat nabízené zájmové činnosti a rozvíjet praktické dovednosti
- dbát na samostatnost dítěte
- zábavnou, spontánní formou získávat potřebné vědomosti a dovednosti, rozšiřovat a rozvíjet tvořivé myšlení, logické uvažování a fantazii
- uplatňovat vlastní názor a smysl pro spravedlnost
- rozvíjet samostatnost a schopnost pracovat v kolektivu, pomáhat spolužákům
- využívat dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací
- pěstovat základní hygienické návyky a pravidla slušného chování a pravidla společenského styku (pozdravení, poděkování apod.)
- vést žáka aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí ve společnosti a pomoci naučit žáka správným zásadám chování ke spolužákům a vrstevníkům
- předcházet nevyhovujícímu chování žáků (šikana)
- pěstovat v dětech chuť ke sportování
- vhodně využívat dostupnou literaturu, internet a montessori pomůcky pro činnost ŠD
- úzce spolupracovat s vyučujícími a rodiči dětí
- veřejně propagovat činnost ŠD formou výstav, fotografií a článků na internetových stránkách školy, v zájmových činnostech fixovat učivo pomocí her a vycházek do přírody

Cílem činností v naší ŠD je rozvíjení zejména těchto klíčových kompetencí:

KOMPETENCE

1. komunikativní - Dítě umí formulovat své myšlenky a názory, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně. Umí naslouchat druhým, vhodně reagovat, zapojovat se do diskuze. Umí pracovat s obrazovými materiály a textem v rozsahu svých znalostí. Přemýšlí o nich a tvořivě je využívá.

2. k řešení problémů - Dítě vnímá nejrůznější problémové situace, přemýšlí o nich, hledá vhodná řešení. Snaží se je řešit samostatně. Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. sociální a personální - Dítě umí pracovat ve skupině, podílí se na tvorbě pravidel soužití, respektuje druhé, přispívá k upevnování dobrých vztahů ve skupině, v případě potřeby poskytne druhému pomoc nebo o ni požádá. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování.

4. občanské - Dítě respektuje přesvědčení druhých, váží si jich, odmítá hrubé zacházení, je vědomo si svých práv a povinností. Rozhoduje se podle dané situace a dokáže podle svých možností poskytnout účinnou pomoc. Aktivně a tvořivě se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit. Chápe základní ekologické souvislosti, má kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí, chrání své zdraví.

5. pracovní - Dítě používá bezpečně a účinně svěřené nástroje, vybavení a materiály. dodržuje vymezená pravidla, především v souvislosti s bezpečností práce. Dokončí rozdělanou práci. Udržuje kolem sebe pořádek.

6. k učení - Dítě vybírá vhodné metody a strategie, plánuje, vyhledává a třídí informace, uvádí věci do souvislostí.

7. k trávení volného času - Dítě se aktivně podílí na tvorbě plánu činností, umí nakládat se svým volným časem, umí si zvolit vhodnou činnost, má své vyhraněné zájmy a záliby, umí říci ne nevhodným nabídkám.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY NA KONCI VZDĚLÁVACÍHO OBDOBÍ:

Děti rozumí tomu, co znamená aktivní trávení volného času.

Mají vytvořen kladný vztah k pohybu a sportování.

Umí samostatně pracovat.

Umí se samostatně rozhodnout.

Děti jsou tvořivé a zručné.

Mají radost z procesu tvoření.

Umí používat pracovní a ochranné pomůcky.

Děti mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí.

Děti jsou seznámeny se zdravým životním stylem (stravovací návyky, pitný režim, hygienické návyky)

Objektivně hodnotí své chování a dovedou přijímat jeho důsledky.

Znají pravidla soužití.

Dbají na svou bezpečnost a předcházejí úrazům.

Umí se chovat zodpovědně ke svému zdraví i ke zdraví ostatních.

Umí si zvolit zájmovou činnost podle svých možností, schopností a zájmu.

Dokončí rozdělanou práci.

Formulují své názory a postoje.

Umí odpočívat a relaxovat.

Umí naslouchat druhým a brát na ně ohledy.

Aktivně se zapojují do společných činností.

Umí pojmenovat svůj problém a hledat řešení.

Dokáží druhé požádat o pomoc a také ostatním svou pomoc nabídnout.

Spolupodílí se na tvorbě plánu a přípravě činností.

ČASOVÝ PLÁN

ŠVP školní družiny je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu.

Pravidla pro hodnocení školní družiny:

METODY A FORMY EVALUACE

- výstavky formou nástěnek, výzdoby třídy
- výrobky domů
- rozhovory s rodiči
- konzultace s vyučujícími a výchovným poradcem

Další metody:

- pozorování
- rozhovory s dětmi, rodiči, vyučujícími a výchovným poradcem
- rozbor aktivit dětí, analýza prací
- sociometrické metody
- analýza vlastní pedagogické aktivity
- vyhodnocování dílčích programů, projektů a nadstandardních činností Formy vzdělávání:
- PRAVIDELNÁ ČINNOST – zájmové činnosti dané týdenní skladbou zaměstnání
- PŘÍLEŽITOSTNÁ ČINNOST – výlety, slavnosti, besídky, návštěvy divadelních a filmových představení atd.
- PRŮBĚŽNÁ ČINNOST – spontánní aktivity, odpočinkové činnosti, příprava na vyučování

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

Hygienické a bezpečnostní podmínky, psychosociální podmínky:

HYGIENICKÉ A BEZPEČNOSTNÍ PODMÍNKY:

- vhodná struktura režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem ŠD a skladbou zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim (dle individuálních potřeb žáků)
- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny – dle platných norem (vlastní vybavené prostory, odpovídající teplo, světlo, bezhlučnost, čistota, větrání, hygienické vybavení prostor)

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY:

- klidné prostředí a sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům
- věková přiměřenost a motivující hodnocení, dostatečná zpětná vazba
- ochrana žáků před násilím a šikanou
- vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě školy a školní družiny

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina má k dispozici herní kouty v 1. i ve 2. patře budovy školy, které jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, stavebnicemi, má k dispozici knihovnu s dětskou literaturou a časopisy. Pro pobyt venku využívá sportovní náčiní. Ranní i konečnou družinu děti tráví v přílehlém parku, dětském hřišti nebo školní zahradě.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina má dvě oddělení, ve kterých pracují plně kvalifikované vychovatelky, jedna se specializuje na výtvarnou výchovu a rukodělnou práci, druhá na hudební výchovu a tělovýchovné aktivity. Odborné zaměření si prohlubují v akreditovaných kurzech i samostudiem.

Kontakt: cockova@slunicko-montessori.cz

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ, PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Jsou součástí smlouvy školy se zákonnými zástupci při přijímání dítěte.

STRUKTURA PLÁNU ŠVP ŠD "ČLOVĚK A JEHO SVĚT"

Při volbě témat činností v naší školní družině vycházíme mimo jiné také z Rámcového vzdělávacího programu při zákl. vzdělávání, konkrétně ze vzdělávací oblasti ČLOVĚK A JEHO SVĚT, který je vytvořen pro 1. stupeň základní školy. Rozvíjí poznatky, zkušenosti a dovednosti získané v rodině a předškolním vzdělávání. Je rozdělen do pěti okruhů, ze kterých i my při své práci vycházíme.

1) **Místo, kde žijeme** - Společně s dětmi se seznamujeme s jejich nejbližším okolím (rodina, obec, škola, společnost). Seznamujeme se se školním prostředím a s okolím školy, snažíme se

dozvědět něco o jednotlivých obcích, ve kterých děti žijí, s tradicemi a historií. Věnujeme se dopravní výchově. Pomáháme u dětí vytvářet vztah ke svému bydlišti, k naší zemi.

2) **Lidé kolem nás** – Rodina a kamarádi. Seznamujeme s jednotlivými svátky během roku. Učíme se základům vhodného chování, upozorňujeme na význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi. Seznamujeme děti s významem pravidel nejen při hře, ale také v celém životě, věnujeme se základním právům a povinnostem každého člověka. Učíme děti všimnout si celého svého okolí a rozpoznávat problémové situace.

3) **Lidé a čas** - Společně s dětmi se seznamujeme s významem času (naš denní režim), vývojem života a společnosti. Učíme se orientaci v dějích a čase. Hledáme některé historické souvislosti (lidé a minulost).

4) **Rozmanitost přírody** - Poznáváme Zemi jako planetu sluneční soustavy. Sledujeme rozmanitost živé i neživé přírody a vliv lidské činnosti na přírodu. Věnujeme se významu ochrany přírody a životního prostředí. Roční období, počasí, voda.

5) **Člověk a jeho zdraví** - Rozvíjíme hygienické návyky a věnujeme se otázkám zdravého životního stylu. Vedeme děti k odpovědnosti za své zdraví a zdraví ostatních. Poznáváme své tělo. Chodíme ven každý den.

Do okruhu témat činností ve školní družině jsou zařazena také průřezová témata a to především týkající se osobnostní a sociální výchovy, environmentální výchovy, multikulturní a mediální výchovy. Dalším důležitým průřezovým tématem, které není vymezeno Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, ale je do činností školní družiny zařazeno, je výchova k trávení volného času.

OBSAH A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

PODZIM

TÉMATÁ	ČINNOSTI	KOMPETENCE
MÍSTO, KDE ŽIJEME	<ul style="list-style-type: none"> - tématické vycházky (hřiště, zahrada, park) - zdobíme naši družinu a chodbu - orientujeme se v mapě Brna 	<p>1, 3, 6</p> <p>1, 6</p> <p>2, 4</p>
LIDÉ KOLEM NÁS	<ul style="list-style-type: none"> - povolání našich rodičů (pantomima) - kreslíme portréty vrstevníků - státní svátky (28. 9., 28. 10., 17. 11.) - kouzelná slůvka, společenské chování, stolování 	<p>3, 4</p> <p>3, 4</p> <p>1, 3</p> <p>1, 2, 3, 4</p>
LIDÉ A ČAS	<ul style="list-style-type: none"> - náš denní režim - vzpomínáme na prázdniny, trávení volného času - historie města Brna - tvořivé dílničky (Dušičky, Halloween) 	<p>1, 2, 3, 6</p> <p>1, 2, 6</p> <p>1, 3, 4, 5</p> <p>1, 5, 6</p>
ROZMANITOS T PŘÍRODY	<ul style="list-style-type: none"> - roční období PODZIM (ovoce a zelenina) - planeta Země (rostliny a živočichové) - sběr přírodního materiálu, tvoření 	<p>1, 2, 3</p> <p>1, 2, 3</p> <p>3, 5, 6</p>
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	<ul style="list-style-type: none"> - desatero zásad zdravé výživy - jak se chovám na ulici, v dopravním prostředku - chodíme ven každý den 	<p>1, 2</p> <p>1, 4</p> <p>5,6</p>

ZIMA

TÉMATA	ČINNOSTI	KOMPETENCE
MÍSTO, KDE ŽIJEME	<ul style="list-style-type: none"> - tématické vycházky (hřiště, zahrada, park) - orientace v budově školy a okolí - vyhledávání spojů (vlak, autobus, tramvaj) 	1, 3, 6 1, 2 1, 2, 3
LIDÉ KOLEM NÁS	<ul style="list-style-type: none"> - tolerance, pomoc a solidarita - naše pravidla, práva a povinnosti - čas adventní, tvoření, zpěv koled, zvyky a tradice 	2, 5, 6 1 - 6 1 - 6
LIDÉ A ČAS	<ul style="list-style-type: none"> - náš denní režim - lidé a minulost (pohádky, lidové písně - tvořivé dílničky (Vánoce) 	1, 2, 3, 6 1, 2, 3, 4, 6 1, 5, 6
ROZMANITOS T PŘÍRODY	<ul style="list-style-type: none"> - roční období ZIMA, malujeme paní zimu - počasí, pranostiky - zvířata v zimě (krmítka) 	1, 2, 3, 6 1 - 6 1, 3, 6
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	<ul style="list-style-type: none"> - naše tělo – kouzla pro zdraví - výlet dopravním prostředkem, chování - chodíme ven každý den 	1, 3, 5, 6 3, 4 5,6

JARO

TÉMATA	ČINNOSTI	KOMPETENCE
MÍSTO, KDE ŽIJEME	<ul style="list-style-type: none">- tématické vycházky (hřiště, zahrada, park)- kreslíme plánek nejbližšího okolí- cestovní abeceda, státní vlajky- slet čarodějnic	1, 3, 6 2, 3, 5 1, 2 1, 3, 4, 5
LIDÉ KOLEM NÁS	<ul style="list-style-type: none">- žiji v ČR, sestavujeme mapu ČR- čteme a posloucháme pověsti z našeho regionu- Velikonoce, zvyky a tradice, tvoření- náš karneval, vyrábíme masky	1, 3, 6 1, 3 1, 3, 6 1, 3, 4, 6
LIDÉ A ČAS	<ul style="list-style-type: none">- náš denní režim- měření času, výroba hodin- historie města Brna- tvořivé dílničky (Velikonoce)	1, 2, 3, 6 1, 3, 5 1, 3, 4, 5 1, 5, 6
ROZMANITOST PŘÍRODY	<ul style="list-style-type: none">- roční období JARO (jarní květiny, mláďata)- Den Země (třídění odpadu, koloběh vody)- co do přírody nepatří	1, 2, 6 1, 2, 3, 6 1, 2, 4, 6
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	<ul style="list-style-type: none">- desatero zásad zdravé výživy- příroda léčí, poznávání a sběr bylin- chodíme ven každý den	1, 2 1, 5 5, 6

LÉTO

TÉMATATA	ČINNOSTI	KOMPETENCE
MÍSTO, KDE ŽIJEME	<ul style="list-style-type: none">- tématické vycházky (hřiště, zahrada, park)- chodec, cyklista, cesta do školy- hra na prodavače a kupující	1, 3, 6 1,2, 3, 4, 5 2, 3, 4
LIDÉ KOLEM NÁS	<ul style="list-style-type: none">- besedujeme o tom, co je plýtvání (jídlo, peníze)- všude žijí lidé, pohádky z různých kontinentů- Den dětí, šípkovaná s úkoly	4, 5 3, 6 3, 4, 5, 6
LIDÉ A ČAS	<ul style="list-style-type: none">- náš denní režim- přesnost je zdvořilostí králů- jak se bydlelo (hrady, zámky, rytíři)	1, 2, 3, 6 1 - 6 1, 2, 3, 6
ROZMANITOS T PŘÍRODY	<ul style="list-style-type: none">- roční období LÉTO (poznáváme živočichy)- čteme si o přírodě a jejích proměnách- vyprávíme si o nebezpečí ohně ve volné přírodě	1, 2 1, 3 1, 6
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	<ul style="list-style-type: none">- kvíz (mé tělo a jak ho znám)- osobní hygiena a její význam- chodíme ven každý den	1, 2, 3 1, 4, 5 5, 6

V Brně dne 28. 8. 2024

vypracovala Jana Čočková

schválila ředitelka MŠ a ZŠ Mgr. Radka Čáslavová